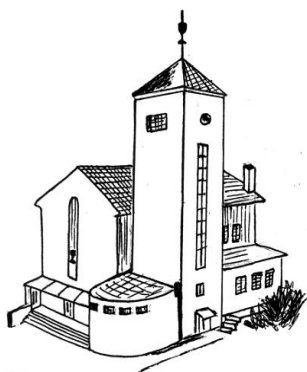

Podzimní Sborové listy 2025

Českobratrská církev evangelická, sbor Mšeno u Mělníka

Základním kořenem života je úcta a respekt k bližnímu

Blaze tomu, kdo se bojí Hospodina, kdo chodí po jeho cestách! (Ž 128,1)

Žalmista kdysi ujišťoval poutníka, který se šel modlit do jeruzalémského chrámu, že mu bude blaze, tedy dobře. Bude ve svém životě prosperovat, když se bude bát Hospodina. Když na své pouti nejen do chrámu, ale v celém svém životě nepůjde sám, ale bude kráčet s Hospodinem.

Může nás to zarazit. Skutečně se musí bát Hospodina? Nepůsobí zde stvořitel země jako nějaký autoritář, který svým ctitelům rozkazuje, co mají dělat a že ho mají poslouchat na slovo, aniž by se zamysleli nad tím, co dělají? Znamená slovo bázeň skutečně strach vedoucí k poníženosti a devótnosti? Odpovídám, zcela určitě ne. Bázeň před Hospodinem zde znamená úctu či respekt před tím, co znamenají hodnoty jako pravda, milosrdenství, spravedlnost, lásku k bližnímu, umění se rozdělit s potřebnými.

Zcela určitě se shodneme na tom, že si přejeme, aby tahle slova, prezentující nezpochybnitelné hodnoty důležité a potřebné pro náš život, jsme my či naši bližní neopakovali ve svých ústech jako prázdné fráze, ale pokoušeli se je každý den a stále znova prosadit do našich životů. Abychom v běhu každodenních starostí měli na paměti, že i dnes platí to, co bývá vyslovováno různými lidmi včetně představitelů veřejného života,

že náš svět a společnost, ve které žijeme, má své židovskokřesťanské kořeny. To může znít jako fráze, pod kterou si můžeme představovat každý něco jiného. Základním kořenem, ze kterého můžeme vycházet všichni, je úcta a respekt k hodnotám přesahujícím náš každodenní život – k pokoře, důvěře a lásce k bližnímu.

Michal Šimek

Ekumenické bohoslužby v evangelické modlitebně Položení kytice k pamětní desce obětem holocaustu ve Mšeně

V neděli 12. ledna se ve Mšeně uskutečnily v rámci aliančního týdne modliteb ekumenické bohoslužby, ke kterým se sešli v modlitebně evangelického sboru místní katolíci a evangelíci. Kázal při nich katolický kněz a člen dominikánského řádu Jiří Rajmund Tretera. Evangelický farář Michal Šimek připravil a vedl liturgii (modlitby, písně) a vysluhoval Večeři Páně. Při bohoslužbě byla patrná otevřená atmosféra vstřícnosti a porozumění v tom smyslu, že má smysl se vzájemně stýkat, modlit, prosit a děkovat.

Ekumenická bohoslužba se ve Mšeně konala po 13 letech. Tehdy, v pátek 21. září 2012 se jí ve mšenském evangelickém kostele z katolické strany zúčastnil jako řečník a besedující tehdejší mšenský katolický farář Bohuslav Bártek. Od jeho nenadálého úmrtí (7. 2. 2015) uplynulo již 10 let.

Po skončení letošní ekumenické bohoslužby se její účastníci přesunuli k pamětní desce obětí holocaustu ve Mšeně. Kurátor evangelického sboru Luboš Skopec položil kytici k pamětní desce a farář Michal Šimek nahlas přečetl jména bývalých mšenských spoluobčanů s datem a místem jejich narození i úmrtí.

Bylo to v lednu roku 1943, když se mšenští židovští občané museli dostavit na Hrad v Mladé Boleslavi, odkud byli další den transportováni vlakem do terezínského ghetta a většina z nich potom na Východ do koncentračních táborů.

Můžeme být dnes vděční, že žijeme v míru. Nezapomínejme však na to, že jsou mezi námi stále lidé, kteří kolem sebe šíří nenávist vůči židům a strach. Nedovolme, aby se tento způsob jednání rozšířil.

Michal Šimek (psáno pro měsíčník Mšensko)

Výroční sborová zpráva za rok 2024

Sbor českokobratrské církve evangelické ve Mšeně měl k 31. prosinci 2024 94 členů.

V roce 2024 se konaly bohoslužby celkem 55x s průměrnou účastí 14 lidí. Večeře Páně se konala 10x s průměrnou účastí 10 lidí. Při bohoslužbách kázali z mšenského sboru farář Michal Šimek, kurátor Luboš Skopec a studentka Evangelické teologické fakulty UK Praha Sára Šimková. Jako kazatelé ve sboru hostovali farář evangelického sboru z Mělníka Miroslav Erdinger, seniorátní farářka Poděbradského seniorátu Míla Hofmanová, Eva Vymětalová z církve Československé husitské z Prahy, Ladislav Ruml z Mladé Boleslavi a student Evangelické teologické fakulty UK Praha Milan Kocanda.

V rámci bohoslužeb se konala celkem tři sborová shromáždění:

1/ Výroční konané v neděli 7. dubna

2/ Volební shromáždění – volba faráře Michala Šimka na období od 1.9. 2024-31.8. 2026

3/ Pověření bratra Luboše Skopce k činnosti výpomocného kazatele.

Zpěv při bohoslužbách zpravidla doprovázeli členky sboru Zdeňka Weiserová, Veronika Skopcová a učitel mšenské ZUŠ Pavel Šebesta.

Během roku zemřelo osm členů sboru – Jiří Homuta, Jiří Hypša, Marie Kratochvílová, Věra Kratochvílová, Pavel Novotný, Libuše Štráchalová, Václav Urbánek a Věra Zajptová. Zemřela také bývalá členka našeho sboru, rodačka z Kaniny – Jiřina Jaroměřská.

Konaly se tři křty těch, kteří nejsou členy sboru – Tomáš Kratochvíl, Milan Urban a Anička Šebestová.

V sobotu 25. května se konaly bohoslužby ve skalách na Vyhlídkách u Romanova. Zúčastnilo se jich na 30 lidí. Přijeli naši tradiční hosté – členové luterského evangelického sboru Gruna-Seidnitz z Drážďan. Téma bohoslužeb bylo biblické heslo pro rok 2024 z 1. epištoly ke Korintským 16,14: „Ve všem, co děláte, projevujte lásku.“ Kázal farář evangelické

luterské církve v Sasku Michael Führer a účastníky pozdravil mšenský farář Michal Šimek.

Během roku se konalo sedm Setkání nad biblí, všechna on-line. Jejich účastníci diskutovali nad vybranými biblickými texty, tématem sexualizovaného násilí, problematikou hněvu, agresivity a násilí v současnosti a také měli možnost se seznámit s průběhem návštěvy zástupců Českobratrské církve evangelické u krajanů ve sborech na Ukrajině. Na programu se podíleli studenti teologie Sára Šimková a Milan Kocanda, bratr Ladislav Csémy a farář Michal Šimek. Připojení on-line umožnilo účast lidem, kteří by z různých důvodů nemohli do Mšena přijet osobně. Připojovali se i lidé mimo okruh sboru.

Setkávání nazvaná Seznámení se s biblí se konala 13x při průměrné účasti 2 lidí. Diskutovalo se nad vybranými biblickými texty.

Nedělní škola se konala zpravidla 3. neděli v měsíci během školního roku. Tyto schůzky připravovali střídavě Helena Šimková, Luboš Skopec, Sára Šimková a Lenka Langrová Sadílková. Děti z nedělní školy vystoupily společně s dětmi z biblických kroužků na dětské vánoční besídce, která se konala v neděli 22. prosince 2024. Program besídky připravili studenti teologie Sára Šimková a Milan Kocanda ve spolupráci s farářem M. Šimkem. Dárky pro děti věnovala Helena Šimková z Kosmonos a Caritas Führer z Drážďan.

Schůze staršovstva se konala 10x. Probíraly se záležitosti týkající se sboru.

Účetnictví vedla zástupkyně Účetní kanceláře Medková z Nového Bydžova Martina Mišanková. Na správě sborového účetnictví se za sbor podílela sestra Alena Maštálková – např. převody financí jako odvody sbírek, sestavování podkladů pro zpracování účetnictví apd. Evidování sbírek a pokladnu měla na starosti sestra Drahomíra Vidnerová. Revizorkami účetnictví byly sestry Lenka Sadílková a Jana Kryštofková.

Stav budov fary i kostela měl na starosti bratr Miroslav Hrdlička, s některými věcmi mu pomáhal bratr Michal Vidner. Potřebné opravy a údržbu zajišťovali ve spolupráci s dalšími členy sboru.

O květinovou výzdobu při bohoslužbách se starala sestra Venuše Svobodová.

Konaly se rovněž bohoslužby v sousedním Domově seniorů ve Mšeně s tím, že zájemci měli možnost si s farářem popovídat nebo si domluvit individuální návštěvu. Tyto bohoslužby jsou přirozeně ekumenické, navštěvují je obyvatelé tohoto domu - členové našeho sboru a rovněž členové římskokatolické církve. Tyto bohoslužby se konaly 21x. Po bohoslužbách farář M. Šimek navštěvoval na pokoji ty zájemce, kteří z důvodu nemoci či upoutání na lůžko se bohoslužeb nemohli zúčastnit.

Biblický kroužek ve mšenské mateřské škole se konal 8x.

Biblický kroužek na faře se konal od ledna do června ve třech skupinách za účasti 6 dětí.

Od září do prosince se biblický kroužek konal ve dvou skupinách, účastnilo se celkem 7 dětí.

Památku obětí holocaustu ze Mšena uctili zástupci sboru v neděli 14. ledna 2024 u pomníku před mšenskou základní školou. Farář Michal Šimek přečetl jména mšenských židů, kteří během druhé světové války byli umučeni a nevrátili se zpět do Mšena. Poté byla před pomník položena kytice jako symbol úcty k těm, kteří proti své vůli byli zbaveni svobody a internováni v koncentračních táborech.

Staršovstvo na základě podané žádosti rozhodlo o tom, že modlitebnu a zahradu pronajme mšenskému Klubu zMATEK pro jeho akce na dobu určitou od 1. dubna do 31. října 2024

Sbor se rovněž zúčastnil celorepublikové akce „Noc kostelů“. Uskutečnila se v pátek 7. června pod záštitou mšenského starosty Jiřího Gutenberga staršího. Zúčastnilo se 112 lidí. Loutkovou pohádku „Doktorská“ pro děti i dospělé zahrála paní Jitka Hrdličková. Klub zMatek zajistil herničku v modlitebně i na farní zahradě. Návštěvníci také mohli vystoupit na věž kostela s výhledem po okolí Mšena nebo si opéct špekáčky na farní zahradě. Večer se konal koncert mšenského pěveckého sboru Intermezzo. Program byl zakončen čtením textů z bible a

závěrečnou meditací spojenou s modlitbou za Mšeno a okolí.

Koncert pořádaný ZUŠ Mšeno nazvaný „Pocta Bedřichu Smetanovi“ se uskutečnil v pondělí 24. června na farní zahradě. Vystoupili žáci i učitelé ZUŠ Mšeno. Koncert svými recitačními vystoupeními obohatili členové Divadelního sdružení Mšeno. Součástí akce byla i výstava prací žáků výtvarného oboru ZUŠ Mšeno inspirovaných dílem Bedřich Smetany.

S mimořádným ohlasem se setkala putovní výstava „Světový étos“, kterou zajistil mšenský evangelický sbor. Od druhé poloviny června do konce srpna si ji mohli v přízemí mšenské radnice prohlédnout místní i turisté. Na více než deseti panelech se mohli seznámit se základními myšlenkami všech světových náboženství v duchu inspirátora obsahu této výstavy – německého katolického teologa a filosofa Hanse Künga.

Mšenský Klub zMatek uspořádal druhé polovině srpna v prostorách našeho sboru příměstský tábor.

Diskusní večer na téma „Soudržnost české společnosti“ se uskutečnil v sobotu 24. srpna 2024 na koupališti ve Mšeně u Mělníka. Hosty byli pěstounka Hedvika Mašková, psychiatr Jan Pfeiffer a publicista Mikuláš Kroupa. Hosté představili nejen sebe, ale i své pohledy na to, jakým způsobem je možno zachovat soudržnost české společnosti v čase ohrožení a obav z budoucnosti. A jak sami ve svých aktivitách nacházejí recepty pro sebe i své okolí. Mšenští divadelníci vystoupili s citacemi z románů Karla Čapka. Během večera za klavírního doprovodu Toma Bubly zazpívala Lenka Knechtlová. Akci připravil mšenský evangelický sbor ve spolupráci s městem Mšeno a jeho kulturní komisí.

Setkání s partnerským evangelickým luterským sborem Gruna-Seidnitz z Drážďan se na pozvání našich německých přátel uskutečnilo o víkendu od pátku 30. srpna do neděle 1. září v Lückendorfu v Lužických horách. Za náš sbor se ho zúčastnili Veronika Skopcová a Helena a Michal Šimkovi. V rámci setkání došlo ke společnému představování, rozhovorům ve skupinách a k výletu. V sobotu večer Helena Šimková stručně představila historii české evangelické církve. Při nedělní bohoslužbě v místním kostele byla vysluhována Večeře Páně, kázal Michal Šimek.

Sbor poskytl pro rozjezd činnosti skautského oddílu ve Mšeně. Pronajal skautům pro jejich činnost místnost na faře, modlitebnu a zahradu na období od 1. září do 31. prosince 2024. Jde o historickou událost, protože naposledy podle vzpomínek pamětníků skautský oddíl ve Mšeně fungoval po 2. světové válce.

Skupina mládeže evangelického sboru v Poděbradech strávila v prostorách našeho sboru prodloužený víkend od pátku 25. do pondělí 28. října. Mladí lidé hráli hry, diskutovali a dělali výlety po okolí. Aktivně se zapojili čtením bible a zpěvem písní za doprovodu kytary při bohoslužbách v neděli 27. října.

Veronika Skopcová byla od pátku 15. do neděle 17. listopadu na návštěvě našeho partnerského sboru Gruna-Seidnitz v Drážďanech. V pátek s jinými muzikanty doprovázela zpěvy z Taize, v neděli při bohoslužbách potom zpěv při bohoslužbách.

Koncert nazvaný „Pocta Karlu Hornákovi“ se uskutečnil ve středu 16. října v našem zcela zaplněném kostele. Vystoupili na něm muzikanti z mělnické i mšenské ZUŠ, v kterých Karel Hornák působil. Karlovo působení ocenili ředitelé obou ZUŠ i mšenský starosta Jiří Guttenberg.

Adventní koncert nazvaný biblickým žalmovým obratem „Rosu dejte ó nebesa“, při kterém vystoupil dámský hudební soubor „Voice and Harp“, se konal v sobotu 30. listopadu od 18 hod. ve mšenském evangelickém kostele. Zazněly skladby Jiřího Třanovského, Alberika Mazáka, Adam Václava Michny z Otradovic, Jakuba Jana Ryby, Václava Karla Holana Rovenského a Antonín Sehlina.

O dění ve sboru byli jeho členové, příznivci i nečlenové informováni prostřednictvím občasníku Sborové listy, které k vydání redakčně připravoval Michal Šimek, editorsky Luboš Skopec. Pozvánky na akce pořádané sborem byly pravidelně zveřejněny na plakátcích na různých místech Mšena. Byly rovněž zasílány e-mailem do okruhu členů i příznivců sboru a na další místa včetně regionálních médií Mladoboleslavska a Mělnicka,

Základní údaje o sboru včetně Sborových listů si může kdokoli přečíst

na webové stránce sboru – www.msenocce.wbs.cz. Odkaz na tuto stránku je uveden na webové stránce města Mšena.

Sbor a jeho aktivity se staly nedílnou součástí života ve Mšeně. Usilujeme o zvěstování Pravdy slova Božího uvnitř sboru a můžeme sloužit lidem všech generací i mimo sbor. V tomto směru je mimo jiné pro nás povzbuzením výpomoc studentů teologie Sára Šimkové a jejího přítele Milana Kocandy při bohoslužbách a při přípravě programů pro děti. Modleme se a hledejme cestu, aby sbor mohl sloužit i nadále.

30. března 2025

Michal Šimek

Kurátor Luboš Skopec se stal výpomocným kazatelem

Kurátor mšenského evangelického sboru Luboš Skopec byl v neděli 13. dubna při bohoslužbách v evangelickém kostele v Kolíně ordinován synodním seniorem Pavlem Pokorným na výpomocného kazatele. To znamená, že může samostatně připravovat kázání a vést bohoslužby včetně vysluhování svátostí. Má oprávnění vysluhovat Večeři Páně a křtít děti i dospělé. Spolu s Lubošem Skopcem byl ordinován také František Čunderlík z kolínského evangelického sboru. Zúčastněné pozdravil senior Poděbradského seniorátu Českobratrské církve evangelické Martin Fér Poděbrad, mšenský evangelický farář Michal Šimek a kurátor kolínského evangelického sboru Jan Dobeš.

Shromáždění v Kolíně se zúčastnili rovněž, jak bývá při těchto příležitostech zvykem, farářky a faráři z širokého okolí, mimo jiné také z Prahy a Velkého Meziříčí.

Aby se mohl stát výpomocným kazatelem, musel Luboš Skopec absolvovat dvouletý kurz. Ten sestával z teoretické i praktické části. Na kurzu přednášeli vyučující z Evangelické teologické fakulty UK Praha. Účastníci skládali zkoušky ze znalostí z různých teologických oborů zahrnujících například bibli (Starý a Nový zákon) nebo církevní dějiny. V rámci praktické části museli vypracovat pět kázání, která uplatnili při bohoslužbách v různých evangelických sborech. Vybraní faráři sledovali jejich vystoupení a zhodnotili je pro zkušební komisi.

Luboš Skopec kurz úspěšně absolvoval a složil předepsané zkoušky. Je nutno ocenit, že to vše dělal ve volném čase vedle svého povolání učitele.

Rozhodl se pro účast v tomto kurzu proto, aby mohl vypomoci ve mšenském evangelickém sboru. Vedle toho je však zván i do jiných sborů, aby tam kázal a vedl bohoslužby.

Luboši, srdečně Ti gratuluji, a těším se na další spolupráci!

Michal Šimek (psáno pro měsíčník Mšensko)

Bohoslužby ve skalách

Již podvanácté se od roku 2014 konaly bohoslužby ve skalách na Vyhlídkách u Romanova. V sobotu 7. června se zde sešlo kolem 30 lidí jak z Německa, tak z Čech. Někteří němečtí účastníci z partnerského luterského sboru Gruna-Seidnitz přijelo vlakem z Drážďan a na místo konání dorazili pěšky. Ostatní zaparkovali svá auta u romanovské hájenky. Nejdříve jsme si mysleli, že se nás sejde jenom pár lidí. Od rána totiž přšelo. Prálo nám však štěstí, možná to byl vyšší zásah shůry. Zrovna těsně před zahájením přestalo pršet. Znovu pršet začalo, když jsem to krásné vyhlídkové místo opouštěli.

Kazatelé – drážďanský luterský farář Michael Führer a já, mšenský evangelický farář Michal Šimek, jsme zvolili jako téma letošního setkání verš z 1. epištoly k Tesalonickým z 5. kapitoly: „*Všecko zkoumejte, dobrého se držte.*“ Na pozvánce k bohoslužbám byl tento biblický verš uvozen otázkou: „*Jsmo schopni rozpoznat, co je pro nás dobré?*“

Na tuto otázku jsme hledali odpověď – M. Führer ve svém kázání a já ve svém pozdravu.

Michael četl kázání německy a já jsem vždy po přečtení odstavce přečetl překlad do češtiny. Pozdrav jsem četl česky a němečtí hosté měli k dispozici německý překlad.

Michael zdůraznil, že všechno zkoumat znamená také to, abychom se každý z nás zbavovali svých předsudků. Sám připomněl zážitek ze supermarketu z nedávné dovolené v Řecku. Viděl zde potetovaného mladíka z kroužkem v nose, o kterém si pohrdlivě pomyslel, že kupuje pouze alkohol a cigarety. Blízko něj stála sympaticky vyhlížející slečna tůkající do mobilu. Když se však jedné starší paní u pokladny rozkutálel nákup ze spadlé tašky po zemi, byl to právě mladík, který pohotově přispěchal na pomoc, zatímco slečna dál netečně tůkala do mobilu. „*Nemáme hned soudit, ale důkladně zkoumat svět a přicházející*

výzvy,“ dodal.

Michael dále zdůraznil, že když poznáme, co je dobré, mám se stavět proti zlu. Držet se dobrého totiž zahrnuje také odvrácení a odmítnutí zla. Například: když politik lže, musí to být odhaleno a zveřejněno. Lež zůstává lží, i když ji šíří mocný člověk. A uzavřel: „*Verš roku nám připomíná, že společná vůle chránit život nás může spojovat napříč kulturními a náboženskými rozdíly – ať už v pomoci potřebným nebo ve společném úsilí o lepší a spravedlivější soužití.*“

Ve svém pozdravu jsem připomenul možnost, kdy se my sami můžeme ptát, co je kritériem dobrého a zlého. Jsem to já, moje okolí, názory lidí, které mám rád? Kde najdeme srovnání? Apoštol Pavel se opíral o poznání Ježíše, který ho nasměroval od pronásledování lidí, se kterými nesouhlasil k tomu, že se s nimi scházel, modlil a snažil se šířit pravdu a naději.

Ne se vůči druhým vydělovat, ale podělit se s nimi o to dobré, které jsem poznal. Milovat dobro a ne zlo. V naší orientaci nám může pomoci i moudrost biblické knihy Přísloví, kde v 11. kapitole čteme: „*Kdo usilovně hledá dobro, nalézá přízeň, kdežto kdo se pídí po zlu, toho zlo postihne.*“ Během bohoslužeb jsme zpívali písně z okruhu ekumenické komunity v Taize ve Francii.

Po skončení jsme pokračovali ve společných rozhovorech přímo na místě konání na pikniku u kávy a čaje s dobrotami, které účastníci přivezli.

Jak v úvodu letošní skalní bohoslužby Michael Führer oznámil, byly poslední, kdy jako kazatelé jsme se účastnili my dva. Neznamená to však, že by tato tradice měla tím skončit. Od příštího roku by se zajištění těchto bohoslužeb měli ujmout studenti evangelické teologie Sára Šimková se svým přítelem Milanem Kocandou ve spolupráci s nástupcem Michaela Führera v drážďanském luterském sboru Gruna-Seidnitz v Drážďanech Friedemannem Grossem.

Michal Šimek (psáno pro měsíčník Mšensko)

Stát a právo, či autoritářský vůdce?

Takové bylo téma letošního již tradičního diskusního večera, který se uskutečnil v sobotu 23. srpna na koupališti ve Mšeně. Odpověď na tuto otázku před zhruba třicítkou návštěvníků jsem hledal spolu s našimi hosty – s matematickou a aktivistkou za lidská práva Kamilou Bendovou a komentátorem a publicistou Romanem Jochem.

Přiznám se, že není snadné psát o akci, kterou sami moderujete. Při snaze vést diskusi totiž nemáte šanci si dělat poznámky. Proto následující řádky jsou pouze náznakem toho, co vše bylo vyřčeno a formulováno.

Na začátku jsem tlumočil naději mšenského starosty Jiřího Guttenberga, který mi v mailu napsal: „*Vyřidte, prosím, můj pozdrav našim hostům i všem přítomným návštěvníkům a mou velkou víru, že se nám všem společně podaří demokracii v naší společnosti uhájit.*“ Potom přítomné za město Mšeno, které konání diskusního večera finančně podpořilo, pozdravila paní místostarostka Marcela Prieložná.

Zvolené téma večera stejně jako starostův pozdrav nastolilo otázku pro naše hosty, ve které rezonovala všeobecně sdílená obava, že demokracie u nás, ale i ve světě je ohrožena jednak výbojnou válkou Ruska na Ukrajině, politickým vývojem v USA po zvolení prezidenta Donalda Trumpa a u nás možným vítězství Andreje Babiše v nadcházejících parlamentních volbách.

Naši hosté postupně odpovídali na tři mnou formulované otázky:

1/ K čemu je stát a právo dobré a proč ho autoritáři chtějí narušit či rozložit, aby přestal fungovat klasický demokratický režim?

2/ Hrozí nebezpečí, že autoritáři skutečně zaběhnou a osvědčený režim naruší? Jaké nebezpečí hrozí?

3/ Jak se mohou občané či politici proti autoritářským trendům a snahám účinně bránit?

Oba naši hosté se shodli na tom, že velkým nebezpečím pro demokracii obecně je politická korektnost, která se projevuje například tím, že ustupujeme z našich tradičních hodnot a kulturních zvyklostí v konfrontaci s výbojným fanatickým islámem.

Kamila Bendová se vyjádřila v tom smyslu, že si nemyslí, že Donald Trump je ohrožením pro demokracii a uvedla jako příklad jeho podporou útoku na jaderný program.

Jednotlivé diskusní vstupy našich hostů prokládali mšenští divadelníci

Zdena Weiserová a Václav Novák čtením citátů např. z Machiavelliho knihy Vladař. Několik písniček zazpíval folkový písničkář Roman Hampacher.

V závěrečné diskusi oba naši hosté vyjádřili naději, že demokracie u nás není ohrožená a že nehrozí to, to se kdysi u nás odehrálo v době komunistického převratu v roce 1948. „*Volby nepřinesou stranám s extremistickým či autoritářským smýšlením ústavní většinu. Nebudou mít proto šanci změnit ústavu, jako to kdysi provedli komunisté,*“ okomentoval svůj pohled a výhled Roman Joch.

Kamila Bendová zase vyjádřila svůj názor a přesvědčení vycházející z její osobní životní zkušenosti, že účinnou obranou proti autoritářským tendencím je fungující rodina.

Michal Šimek

Veronika Skopcová se odstěhovala ze Mšena

Dlouholetá varhanice našeho sboru Veronika Skopcová se odstěhovala ze Mšena. Zamířila do východních Čech, konkrétně do Josefova (součásti Jaroměře), kde získala možnost bydlení. Zůstává věrná svému učitelskému povolání. Učí nyní na základní škole v České Skalici.

Jednou z příčin, které ji vedly k této změně, jak sama před stěhováním řekla, bylo zrušení vlakového spojení ze Mšena do Mladé Boleslavi. Autobusy nenahradily i přes sliby krajských úředníků vlaková spojení natolik, aby mohla dojíždět učit v pobočce mladoboleslavské Základní umělecké školy v Bělé pod Bezdězem.

Když se Veronika se svým manželem Lubošem přistěhovali do Mšena, hned se aktivně zapojili do života místního evangelického sboru. Oba učili na místní základní škole. Zde se jim narodily obě děti - dcera Anička a syn Ivan.

Veronika po mnoho let vyučovala na Základní umělecké škole ve Mšeně a v Mladé Boleslavi. Dlouhodobě doprovázela zpěv při nedělních bohoslužbách a podílela se na pořádání některých koncertů v mšenském evangelickém kostele. Například v červnu 2013 vystoupili se skladbami německého baroka žáci ze ZUŠ Mšeno a ze ZUŠ v Mladé Boleslavi. V adventu 2015 dala dohromady koncert s muzikanty, kteří se scházivali k muzicírování doma u Skopců.

Když jsme při bohoslužbách zpívali píseň z mládežnického zpěvníku, donesla si z domova nejen kytaru, na kterou doprovázela, ale také různé doprovodné nástroje jako např. chrastítka, rumba koule apod. Ty nám rozdala, takže zpěv v kostele naráz doprovázela řada „muzikantů.“

Veroničino hudební nadání ocenili i naši přátelé z partnerského luterského sboru Gruna - Seidnitz v Drážďanech na společné víkendovém setkání v Lückendorfu

v Lužických horách

nedaleko hradu Lemberka. Není divu, že si ji potom pozvali do Drážďan na společné zpívání zpěvů z Taize.

S Veronikou jsme se oficiálně rozloučili při bohoslužbách v neděli 20. července. Po bohoslužbách jsme spolu ještě poseděli na faře ve vzájemném rozhovoru.

Veroniko, díky za všechno! Ať se Ti na novém místě a v novém působišti daří!

Michal Šimek

Veronika Skopcová (uprostřed) při rozlučkovém posezení na faře

Farář Michal Šimek děkuje Veronice Skopcové při bohoslužbách v neděli 20. července za vše, co pro sbor udělala

Krátce

Sborový oběd se uskutečnil v neděli 9. února po bohoslužbách. Připravili ho Lenka a Zdeněk Langrovi. Účastníci využili setkání ke společnému rozhovoru.

xxx

Student teologie Milan Kocanda kázal při bohoslužbách v neděli 23. února.

xxx

Farář Jakub Keller byl v neděli 2. března instalován jako nový kazatel evangelického sboru v Mladé Boleslavi. Slavnost, kterou vedl senior Poděbradského seniorátu Martin Fér, se konala v kostele sv. Havla v blízkosti nám. Míru v Ml. Boleslavi.

xxx

Sborová brigáda se konala v sobotu 5. dubna. Pomohli při ní i členové mšenského skautského oddílu Obraznice, kteří umyli okna v modlitebně a v jedné místnosti na faře.

xxx

Scénické čtení a koncert se uskutečnily u příležitosti Dne matek v mšenském evangelickém kostele v sobotu 10. května. Účinkoval herec Jan Přeučil a skupina Alba.

xxx

Vizitace seniorátního výboru se uskutečnila ve středu 21. května na faře. V jejím rámci členové seniorátního výboru hovořili s farářem Michalem Šimkem a se členy staršovstva o současnosti i budoucnosti sboru.

xxx

O službu výpomocného kazatele Luboše Skopce z mšenského sboru je zájem. V neděli 22. června kázal ve sboru v Libici nad Cídlinou.

xxx

Evangelický sbor v Praze na Vinohradech věnoval našemu sboru účelový dar ve výši 25000,- Kč na pokrytí části nákladů na úhradu Personálního fondu v letošním roce.

xxx

Kazatelka církve Československé husitské Eva Vymětalová kázala při bohoslužbách ve Mšeně v neděli 6. července.

xxx

Během dovolené faráře Michala Šimka kázali při nedělních bohoslužbách

ve Mšeně výpomocný kazatel Luboš Skopec (27. července) a mělnický evangelický farář Jaromír Strádal (3. srpna).

xxx

V neděli 17 srpna kázal při bohoslužbách ve Mšeně mělnický emeritní farář Miroslav Erdinger, mšenský farář Michal Šimek vedl bohoslužby v evangelickém sboru na Mělníku.

xxx

Sbor pronajal modlitebnu a zahradu pro činnost Klub zMatek i v letošním roce. Od pondělí 18. do pátku 22. srpna Klub zorganizoval příměstský tábor.

xxx

Michal Šimek kázal jako nově ustanovený administrátor v evangelickém sboru v Bošíně v neděli 24. srpna, výpomocný kazatel Luboš Skopec v tentýž den sloužil při bohoslužbách ve Mšeně.

xxx

Po bohoslužbách v neděli 31. srpna uspořádali posezení na faře Sára Jiřina Šimková a Milan Kocanda při příležitosti jejich chystané svatby. Ta se uskutečnila v evangelickém kostele v Daňkovicích ve Žďárských vrších v sobotu 13. září.

xxx

Sbor pronajal mšenskému skautskému oddílu Obraznice část svých prostor a zahradu pro jeho činnost na období od září 2025 do konce června 2026.

xxx

Ladislav Ruml z mladoboleslavského sboru kázal při bohoslužbách ve Mšeně v neděli 28. září.

xxx

Staršovstvo zahájilo jednání o přiřazení mšenského evangelického sboru ke sboru na Mělníku. Obě staršovstva se sešla v modlitebně ve Mšeně po bohoslužbách v neděli 5. října. Pokud bude vše řádně projednáno a schváleno, samostatný mšenský sbor zanikne a stane se kazatelskou stanicí mělnického sboru od 1. ledna roku 2027.

xxx

Během podzimu by měl být kompletně opraven kovový plot a podezdívka před kostelem. Celkové náklady činí 262782,- Kč. Na financování se bude z Programu regenerace městské památkové zóny podílet město Mšeno částkou 26,280,- Kč, ministerstvo kultury ČR z téhož fondu poskytne

131000,- Kč. Mšenský evangelický sbor poskytne částku 105502,- Kč. Pokud by někdo z občanů či institucí ve Mšeně a jeho okolí chtěl na tuto opravu přispět, můžete tak učinit poskytnutím daru na transparentní sborový účet zřízený u Fio banky - č. 210 207 1108/2010.

Michal Šimek

Výroční zpráva o hospodaření za 2024 a rozpočet na 2025

	2023	2024	2025 ROZPOČET
PŘÍJMY			
CELKEM	488 716,00	427 721,00	846 000,00
VÝDAJE			
CELKEM	572 295,25	481 960,29	951 912,00
HOSP.			
VÝSLEDEK	-83 579,25	-54 239,29	-105 912,00

Stav peněžních prostředků celkem k 31. 12. 2024: 100 493,49 Kč

Alena Maštálková

Ti, kterým se hodně odpouští, více milují

Lukášovo evangelium 7,36-50

Jeden z farizeů pozval Ježíše k jídlu. Vešel tedy do domu toho farizea a posadil se ke stolu. V tom městě byla žena hříšnice. Jakmile se dověděla, že Ježíš je u stolu v domě farizeově, přišla s alabastrovou nádobkou vzácného oleje, s pláčem přistoupila zezadu k jeho nohám, začala mu je smáčet slzami a otírat svými vlasy, líbala je a mazala vzácným olejem. Když to spatřil farizeus, který ho pozval, řekl si v duchu: „Kdyby to byl prorok, musel by poznat, co to je za ženu, která se ho dotýká, že je to hříšnice.“ Ježíš mu na to řekl: „Šimone, chci ti něco povědět.“ On řekl: „Pověz, Mistře!“ – „Jeden věřitel měl dva dlužníky. První byl dlužen pět set denárů, druhý padesát. Když neměli čím splatit dluh, odpustil oběma. Který z nich ho bude mít raději?“ Šimon mu odpověděl: „Mám za to, že

ten, kterému odpustil víc.“ Řekl mu: „Správně jsi usoudil!“ Pak se obrátil k ženě a řekl Šimonovi: „Pohled’ na tu ženu! Vešel jsem do tvého domu, ale vodu na nohy jsi mi nepodal, ona však skropila mé nohy slzami a otřela je svými vlasy. Nepolíbil jsi mne, ale ona od té chvíle, co jsem vešel, nepřestala líbat mé nohy. Nepomazal jsi mou hlavu olejem, ona však vzácným olejem pomazala mé nohy. Proto ti pravím: Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velikou lásku. Komu se málo odpouští, málo miluje.“ Řekl jí: „Jsou ti odpuštěny hříchy.“ Ti, kteří s ním byli u stolu, začali si říkat: „Kdo to jen je, že dokonce odpouští hříchy?“ A řekl ženě: „Tvá víra tě zachránila, jdi v pokoji!“

Vážení přátelé, bratři a sestry,

Evangelista Lukáš nám zanechal ve svém evangeliu právě přečtené vyprávění o Ježíši a hříšnici v domě farizeově. Je to jeho jedinočtení, to znamená, že se o popisované události nezmiňuje už žádný jiný evangelistů.

Při výkladu jakéhokoli biblického příběhu začínáme obvykle tím, že si zopakujeme, jaké osoby v něm vystupují, jaké tedy jsou personae dramatis.

Je to předně Ježíšův hostitel, farizeus Šimon. Pak pozvaný Ježíš, na jehož počest se hostina dává. Potom příslušníci pozvané městské smetánky, kteří byli uvedeni ke stolu. Možná mezi nimi byli i Ježíšovi učedníci, či aspoň někteří z nich. Jak jinak by mohli o tom podat podrobnou zprávu očitého svědka, jakou máme zaznamenánu v evangeliu. Nu a zbytek byli lidé, které navíc vpustili Šimonovi služebníci střežící vchod. Mezi nimi byla i nejmenovaná žena hříšnice.

Nejdříve něco k Ježíšovu hostiteli. Lze předpokládat, že to byl jeden z předních občanů městečka, kam Ježíš se svými učedníky při svém kazatelském turné po Galileji dorazil. Výslovně se uvádí, že byl farizeus, tedy příslušník vzdělaného a rozhodného náboženského směru, tvořeného dobře postavenými příslušníky středního stavu, obvykle řemeslníky. Ti měli při své manuální práci dost času na to, aby rozvažovali nad slovy Písma svatého a vůbec pěstovali teologii. A přičiňovali se o to, aby izraelské náboženské společenství bylo věrno mojžíšské tradici a hlubokému náboženskému přesvědčení. Tedy postupovali opačně než jejich oponenti, aristokratičtí saduceové z velekněžské strany, kteří vyprazdňovali zvěst Starého zákona a nahrazovali myšlenkami z pohanské řecké filosofie. Podle našeho dnešního hlediska bychom saduceje nazvali liberály, zatímco farizeje konzervativci.

Můžeme si všimnout, že Ježíš, Pán nad vším tvorstvem, tedy i nad farizeji a saduceji, častěji napomíná farizeje než saduceje. Proč asi? Lze říci, že jednou z příčin bylo to, že mu farizeové byli svou horlivostí pro Boží věc a věrností Božímu zákonu bližší. Farizeové se škorčili s Ježíšem během jeho působení v Galileji, kdežto v Jeruzalémě měla jeho ukřižování na svědomí především saducejská, velekněžská strana.

Není náhodou, že v případě farizeje, o němž čteme v příběhu, kterým se dnes zabýváme, nám evangelista sděluje dokonce jeho jméno. To nebylo vždy. Můžeme si domyslet, že uvedením vlastního jména farizeje byla zdůrazněna jeho osobnost. Příběh tím nabývá na adresnosti. Byl tak výjimečný, že si Ježíšovi učedníci farizeovo jméno zapamatovali, v kázáních prvotní církve opakovali a autor Lukášova evangelia ho neopomněl zaznamenat.

Farizej se jmenoval Šimon, podle jednoho ze zakladatelů dvanácti kmenů Izraele. Běžné jméno v té době, nic zvláštního v tomto případě nevyjadřující. I dva z Dvanácti Ježíšových učedníků byli Šimonové.

A nyní k důvodu, proč byl Ježíšovi na hostinu pozván. Bylo v té době chvalným zvykem, že významný kazatel, který do nějakého města přišel, byl nejprve v synagoze nebo i na veřejném prostranství vyslechnut. Ale vzápětí byl předními muži města zván ke stolu. Byla to nejen odměna za jeho kázání a projev společenské zdvořilosti, ale i liturgický, náboženský úkol.

Společné stolování nemělo v tehdejším Orientu jen význam nasytit se a pochlubit se hostu uměním hostitelovy kuchyně. Vždy to také znamenalo založit přátelské společenství spolustolujících. Důležitý debatní klub. Místo, kde se lidé sbližují a uzavírají spojení. Proto byli v Izraeli k hostině připouštění i diváci, kterým se jídlo nenabízelo. Aby naslouchali rozhovorům stolujících. Byl to nakonec dobrý zdroj zábavy a poučení pro širokou veřejnost.

Vzpomeňme, že jistě i odtud pozdější evropští panovníci vzali svůj zvyk vést diplomatická jednání či uzavírat mezinárodní smlouvy právě při společné hostině. Však také pro nás je tou největší hostinou svatá Večeře Páně, kdy obnovujeme své společenství s Pánem Ježíšem a jeho církví.

Ježíš a ostatní hosté byli tedy pozváni k Šimonovi na hostinu a rozsazení u stolu tak, že každý zaujal místo na připraveném lehátku u stolu a při jídle se opíral zpravidla levým bokem o stůl a nohy položil vně lehátka tak, že před zahájením hostiny mohli hostitelovi služebníci projít

s lavorem či škopkem naplněným teplou vodou a pozvaným hostům nohy umýt. Byla to dobrá služba. Na tehdejších prашných cestách si poutníci nohy dost ušpinili. Nešlo ale jen o hygienu. Umytí nohou přineslo i psychické uvolnění, bylo projevem úcty k hostu, navozovalo příjemnou atmosféru. K tomu přispívalo, že služebníci před jídlem ještě umyli hostům hlavu a potřeli ji vonným olejem. Hostitel zkrátka poskytl hostům všechny obvyklé kosmetické služby a pak se nosilo na stůl.

A nyní se dostáváme k jádru příběhu. Farizej Ježíše pozval. Asi si poslechl jeho kázání. Poznal, že jde o kázání velice kvalitní. Cítil, že ze zásadních důvodů, odpovídajících i farizeji hláсанé nauce a mravům, Ježíše na slavnostní oběd pozvat musí. Ale nelíbilo se mu Ježíšovo kázání. Nechal se jím skutečně obrátit? To asi ne.

Z toho vyplývá, že jeho přístup jako hostitele k Ježíši nebyl zrovna srdečný. Vždyť opomněl ho při přijetí u stolu na začátku políbit, jak bylo tehdy zvykem. Opomněl dát Ježíšovi namazat hlavu vonným olejem a umýt nohy.

A nyní k vyvrcholení dramatu, o němž se postarala nejmenovaná žena hříšnice. Nejprve pár slov k její osobnosti. Dnešní interprety už na rozdíl od středověkých nenapadá, že by to byla apoštolka apoštolů Marie, ta významná žena z Magdaly, ze které Pán Ježíš vyhnal sedm ďáblů. Nejen ďábla navádějícímu ke smilstvu, ale různými ďábly, svádějícími i k jiným hříchům. Takových hříšnic bylo mezi dámami z okolí Herodova dvora v Tiberiadě u Genezaretského jezera dost. Ztotožňování ženy hříšnice v Šimonově domě z Marií Magdalenou bylo ve výkladech středověkých kazatelů obvyklé, neboť tehdy měli rádi tzv. sdružování postav. Ale novověcí vykladači dobře vědí, že šlo o dvě naprosto různé ženy.

Avšak i v dnešní exegesi se stává, že část vykladatelů vidí v ženě hříšnici v Šimonově domě nevěstku. Druhá část vykladatelů však to považuje za omyl, podobný jako středověké zaměňování uvedené ženy hříšnice s Marií Magdalenou. Proč? Je zřejmé, že nevěstka byla tak vykřičenou veřejnou hříšnicí, že by ji Šimonovi služebníci ani mezi diváky hostiny nepustili. Žena hříšnice v domě Šimonově byla asi takovou hříšnicí, která byla na veřejnosti trpěna a její přítomnost nebyla sice vítána, ale také nebyla znemožňována. A její hříchy se nemusely týkat jenom sexuální oblasti a manželského života. Takže nemáme žádnou výmluvu my hříšníci, i když zrovna nevěstkami nejsme. V přečteném evangeliálním příběhu žena hříšnice zastupuje nás všechny.

Ale čtěme dále: žena hříšnice, která předtím asi slyšela Ježíšovo kázání a na jeho slova se obrátila a rozhodla už více nehřešit, si dala záležet, aby Pánu Ježíši vyjádřila svou vděčnost. Přišla na hostinu a hned zkraje políbila Ježíšovi nohy, zkrápěla je svými slzami a pomazala je vzácným olejem, který přinesla v alabastrové nádobě. Šimon zajásá: teď to prasklo. Ten rabbi Ježíš není zas tak velký divotvůrce. Ani nepozná, že se ho dotýká žena hříšnice. Vždyť přece žádný pravověrný židovský muž by nestrpěl, aby se ho na veřejnosti taková žena dotýkala.

Ale Ježíš si pěkně připravil poučení. Začíná slovy: „*Šimone, chci ti něco povědět.*“ To už samo ukazovalo: a teď nastane kontroverze! Šimon se nezalekl. Mistře, povídej. A Ježíš začal nejprve podobenstvím o dvou dlužnících, které si k tomu příběhu vytvořil. Jednom s dluhem pětseti denárů, druhým s dluhem padesáti denárů. Oběma dlužníkům věřitel jejich dluhy odpustil. Který z dlužníků bude vůči věřiteli vděčnější? Šimon logicky odpovídá, že ten, kterému byl odpuštěn větší dluh. A my si musíme na tomto místě připomenout, že v semitské mluvě byly výrazy pro dluh a vinu totožné.

Na to Ježíš činí závěr, v němž oprávněně kárá Šimonovu chladnost. Konstatuje, že ho ani nepolíbil, ani mu nedal umýt hlavu či nohy. To jsou silné výtky. A naproti tomu vyzdvihuje horlivost citu i jednání hříšnice, která se k Ježíšovi přihlásila, plakala lítostí nad svými hříchy, políbila mu dokonce nohy, skrápěla svými slzami a namazala vonným olejem.

A nakonec říká Šimonovi a všem u stolu, že ti, komu se hodně odpouští, více milují. Kdekdo si myslí, že ani moc nehřeší. Takovým, kteří si to myslí, se odpouští málo, a tak také málo milují.

Na závěr ovšem Ježíš vrhá do shromáždění bombu tím, že ženě řekne: Jsou ti odpuštěny hříchy. Tvá víra tě zachránila, jdi v pokoji. Tedy říká slova, která na základě jeho zmocnění církev zvěstuje kajícím do dnešního dne.

Pro Šimona a jeho spolustolovníky to byl šok. Může člověk odpustit hříchy? To přece přísluší jenom Bohu. Není ten Ježíš nějaký divný?

Takže jejich nepochopení významu Ježíše bylo základem jejich trvalého bludu, kterým zůstali stát mimo pravdu a spásu, kterou přináší Ježíš a zvěstuje jeho církev.

Každý z nás si může při svém rozjímání domyslet, co všechno pro něho z vyprávěného příběhu vyplývá. My proneseme alespoň pár proseb v přímluvných modlitbách. Můžeme povstat a za každou prosbou říci

Prosíme tě, vyslyš nás.

Pane Ježíši Kriste,

1. Dej nám vnímavost k Tobě i k bližním.
2. Dej, ať nikdy nejsme k Tobě chladní.
3. Dej, ať jsme Ti vždy vděční za Tvá dobrodiní a spásu, kterou jsi přinesl.
4. Pane, dej, ať se radujeme, že jsi stále s námi.
5. Pane, dej, ať vždy se radujeme z toho, když se náš bližní obrátí.
6. Pane, odpusť nám naše hříchy.
7. Pane, dej, ať s vděčností přijímáme společenství Tvé církve.
8. Pane, dej ať se nikdy nestydíme se k Tobě přihlásit a o odpuštění hříchů žádat.

Tvá je, Pane, vláda nad vším světem, spolu s Otcem i Duchem svatým.
Amen.

Jiří Rajmund Tretera (kázání, které jeho autor, člen řádu dominikánů, přednesl při ekumenických bohoslužbách v evangelickém sboru ve Mšeně v neděli 12. ledna 2025)

Predigt zum „Gottesdienst in den Felsen“

Mseno, 07. Juni 2025

Kázání při „Bohoslužbě ve skalách“

Mšeno, 7. června 2025

Ihr Lieben, die ihr diesen Gottesdienst in den Felsen mitfeiert: Ich grüße Euch und bin jetzt gern mit Euch zusammen!

Drazí, kteří společně slavíte tuto bohoslužbu ve skalách: srdečně vás zdravím a jsem rád, že mohu být teď s vámi!

Vor wenigen Wochen waren meine Frau und ich wieder einmal in Griechenland. In Thessaloniki haben wir von 2010 bis 2012 gelebt und gearbeitet. Seitdem lieben wir das Land und besuchen es so oft wie möglich.

Před několika týdny jsme byli s manželkou opět v Řecku. V letech 2010 až 2012 jsme žili a pracovali v Soluni. Od té doby tuto zemi milujeme a navštěvujeme ji, kdykoli je to možné.

In Griechenland haben wir natürlich auch Lieblingsplätze. Etliche

davon haben viel mit dem Apostel Paulus zu tun:

V Řecku máme samozřejmě i svá oblíbená místa. Některá z nich mají hodně společného s apoštolem Pavlem:

(1) Die Stadt Kavala: Dort legte das Schiff an, mit dem Paulus nach Europa gekommen ist. (2) Das Dorf „Lydia“: Dort hat Paulus die erste Christin Europas getauft. (3) Thessaloniki: Hier hat Paulus vor knapp 2000 Jahren eine Gemeinde gegründet. Und die hat er später mit Hilfe von Briefen seelsorgerlich beraten.

(1) Město Kavala: zde přistála loď, kterou Pavel připlul do Evropy.

(2) Vesnice „Lydia“: zde Pavel pokřtil první křesťanku v Evropě.

(3) Soluň: zde před téměř 2000 lety založil křesťanskou obec. Později ji pastoračně doprovázel svými dopisy.

Normalerweise wären diese Briefe im Laufe der Geschichte verloren gegangen. Doch weil sie für die ersten Briefempfänger so wichtig, geistvoll und hilfreich waren, wurden sie gesammelt und in das „Neue Testament“ aufgenommen.

Normálně by se tyto dopisy během dějin ztratily. Ale protože byly pro první adresáty tak důležité, duchaplné a užitečné, byly sesbírány a zařazeny do „Nového zákona“.

Nur deshalb können wir sie noch heute lesen. Und das tun wir mit der Frage im Kopf: „Ist das, was Paulus damals an die Thessalonicher geschrieben hat, auch für uns noch wichtig und hilfreich?“

Jenom díky tomu je můžeme číst i dnes. A při tom máme v mysli otázku: „Je to, co tehdy Pavel napsal Soluňským, důležité a užitečné i pro nás?“

Einer seiner seelsorgerlichen Ratschläge an die Gemeindeglieder von Thessaloniki lautete: „Prüft alles und behaltet das Gute!“ Dieser Satz wurde für dieses Kalenderjahr zur „Jahreslosung“. Das heißt: Uns wird nahegelegt, über ihn immer wieder einmal nachzudenken. – Das tun wir hier und jetzt.

Jedna z Pavlových pastoračních rad členům obce v Soluni zněla:

„Všechno zkoumejte, dobrého se držte!“ Tato věta byla zvolena jako

„verš roku“ pro letošní kalendářní rok. To znamená, že bychom o ní měli opakovaně přemýšlet – a to činíme tady a teď.

„Prüft alles und behaltet das Gute!“ Wir werden aufgefordert, mit Offenheit und Sensibilität in die Welt zu blicken. Doch: Tun wir das nicht ohnehin schon?

„Všechno zkoumejte, dobrého se držte!“ Jsme vyzváni, abychom se na svět dívali s otevřeností a citlivostí. Ale: neděláme to už i tak jako tak?

Ich kenne manche Situation, wo ich meinen Vor-Urteilen begegne: Auf einem Supermarkt sehe ich einen jungen Kerl. Er ist bis zum Hals hoch tätowiert und trägt einen Nasenring. „Bestimmt kauft der nur Zigaretten und Alkohol“, denke ich.

Znám situace, kdy narážím na své předsudky: V supermarketu vidím mladíka. Má tetování až po krk a nosí kroužek. „Ten určitě kupuje jen cigarety a alkohol,“ pomyslím si.

Da fällt einer älteren Frau hinter der Kasse die volle Einkaufstasche um. Die Einkäufe liegen nun auf dem Fußboden.

Vtom se starší ženě u pokladny převrhne taška s nákupem. Nákupy se rozkutálejí po podlaze.

Eine sympathisch wirkende junge Frau, die neben der Eingangstür steht und eine Nachricht ins Smartphone tippt, schaut nur kurz auf, schreibt dann weiter.

Sympaticky vyhlížející mladá žena, která stojí u vchodu a píše zprávu do telefonu, se jen letmo podívá a pak píše dál.

Der tätowierte Mann aber kommt sofort zu der älteren Frau und sagt: „Ich helfe!“ Und er sammelt die Einkäufe wieder ein, trägt dann der Frau die Einkaufstasche zum Auto.

Ale potetovaný muž okamžitě přiběhne k starší ženě a říká: „Pomůžu vám!“ A začne sbírat věci, poté jí odnese tašku až k autu.

Mein Vor-Urteil hat mir den Blick auf einen hilfsbereiten Menschen verbaut, weil ich vom Äußerlichen her geurteilt habe.

Můj předsudek mi zatemnil pohled na ochotného člověka, protože jsem soudil podle vzhledu.

„Prüft alles!“, das heißt auch: Verabschiedet Euch von Euern Vorurteilen. Schaut mit neuer Offenheit und mit Sensibilität in die Welt. Die Jahreslosung lädt ein, nicht sofort zu urteilen, sondern die Welt und ihre Herausforderungen eingehend zu prüfen.

„Všechno zkoumejte!“ znamená také: rozlučte se se svými předsudky. Dívejte se na svět s novou otevřeností a citlivostí. Verš roku nás zve k tomu, abychom nesoudili hned, ale důkladně zkoumali svět a přicházející výzvy.

In einem Jahr, das von Unsicherheiten und Krisen geprägt ist, ermuntert uns die Jahreslosung zu einer Kultur der gegenseitigen

Achtung und offenen Auseinandersetzung auf.

V roce, který je poznamenán nejistotami a krizemi, nás verš roku povzbuzuje ke kultuře vzájemné úcty a otevřené diskuze.

Dass der Autokrat Putin die Ukraine angegriffen hat, lässt sich nicht so einfach entschuldigen. Und doch sollte uns dies nicht dazu bringen, gleich alle Russen zu verurteilen. Auch unter ihnen wird es Menschen geben, die vor allem eines wollen: dass sie und alle anderen Menschen in Frieden leben können.

To, že autokrat Putin zaútočil na Ukrajinu, nelze jednoduše omluvit. A přesto bychom kvůli tomu neměli hned odsuzovat všechny Rusy. I mezi nimi jsou lidé, kteří si přejí především jedno: aby oni i ostatní mohli žít v míru.

„... mit Sensibilität in die Welt schauen“ heißt: Wir sollen uns immer wieder fragen: Was dient dem Leben? Mit wem können wir uns verbünden?

„... dívat se na svět citlivě“ znamená: Měli bychom si stále znovu klást otázky: Co slouží životu? S kým se můžeme spojit?

„Prüft alles!“ – Das bedeutet: Lasst Euch nicht von Vorurteilen leiten, sondern denkt nach: Wer und was ist wirklich gut? Und dann setzt Euch dafür ein, dass das Gute wirken kann.

„Všechno zkoumejte!“ – znamená to: Nenechte se vést předsudky, ale přemýšlejte: Kdo a co je skutečně dobré? A pak se zasazujte o to, aby dobro mohlo působit.

Und dann kommt noch etwas dazu. Die Aufforderung von Paulus geht weiter: „... und behaltet das Gute.“

A k tomu přichází ještě něco navíc. Pavlova výzva pokračuje: „... a dobrého se držte.“

Das heißt: Wenn wir erkannt haben, was gut ist, setzen wir uns dafür ein und wenden uns gegen das, was böse ist. Das Gute behalten schließt ein, das Böse abzuwehren, abzulegen.

To znamená: Když poznáme, co je dobré, zasazujeme se o to. A stavíme se proti tomu, co je zlé. Držet se dobrého zahrnuje také odvrácení a odmítnutí zla.

Das Böse muss beim Namen genannt werden! Zum Beispiel: Wenn ein Politiker lügt, muss das entlarvt, aufgedeckt werden. Die Lügen bleiben Lügen, auch wenn ein mächtiger Mensch sie verbreitet.

Zlo musí být pojmenováno! Například: když politik lže, musí to být

odhaleno a zveřejněno. Lež zůstává lží, i když ji šíří mocný člověk.

Es geht also darum, in einer Welt voller Herausforderungen das Gute zu erkennen und für eine gerechtere Zukunft zu handeln.

Jde tedy o to, rozpoznat dobro ve světě plném nástrah a jednat ve prospěch spravedlivější budoucnosti.

Es genügt nicht zu wissen, was gut ist. Das Gute muss dann auch getan werden. Christlicher Glaube ist nicht nur eine theoretische Haltung, sondern eine Lebensweise.

Nestačí vědět, co je dobré. Dobro je třeba také konat. Křesťanská víra není jen teoretický postoj, ale způsob života.

„Glauben“ im christlichen Sinne heißt, nicht nur zu fragen: Was ist gut für mich und die anderen Menschen, was entspricht dem guten Willen Gottes? – „Glauben“ kommt erst zur Entfaltung, wenn wir alles uns Mögliche tun, was dem Leben dient.

„Víra“ v křesťanském smyslu znamená nejen se ptát: Co je dobré pro mě a ostatní, co odpovídá dobré Boží vůli? – Víra se plně rozvíjí až tehdy, když ze všech sil činíme všechno, co slouží životu.

In unseren Tagen haben wir den Eindruck: „Kriege sind unvermeidbar.“ Doch dabei sollten wir nach meiner Meinung nicht vergessen: Kriege dienen nie dem Leben. Und noch nie hat ein Krieg dem Leben aller Beteiligten gedient. Vielmehr produziert er immer Opfer. Und Gott will nach meiner Überzeugung nicht, dass Menschen Opfer sind. Vielmehr sollen wir alle zusammen als seine Kinder leben.

V dnešní době máme pocit: „Války jsou nevyhnutelné.“ Ale podle mého názoru bychom neměli zapomínat: války nikdy neslouží životu. A nikdy žádná válka neprospěla životu všech zúčastněných. Naopak vždy vytváří oběti. A jsem přesvědčen, že Bůh nechce, aby lidé byli obětmi. Spíše chce, abychom všichni žili společně jako jeho děti.

Die Jahreslosung „Prüft alles und behaltet das Gute!“, fordert uns auf, genau hinzusehen und zu prüfen, wer zur Menschenfreundlichkeit fähig ist, und wo einfache Lösungen nicht ausreichen.

Verš roku „Všechno zkoumejte, dobrého se držte!“ nás vybízí, abychom se dobře dívali a zkoumali, kdo je schopen lidskosti a kde jednoduchá řešení nestačí.

„Man stelle sich mal vor, wie das wäre: Erstmal zu prüfen. Nicht

gleich Bescheid zu wissen. Nicht von Äußerlichkeiten auf das Innere zu schließen. Nicht von vornherein alles besser wissen.“, schlägt eine wichtige deutsche Bischöfin vor (Fehrs).

„Představme si, jaké by to bylo: nejprve zkoumat. Nevědět hned všechno. Nesoudit vnitřek podle vnějšku. Nemít od začátku pocit, že vše víme nejlépe,“ navrhuje jedna významná německá biskupka (Fehrsová).

Die Aufforderung zur Prüfung bezieht sich auch auf die aktuelle politische und gesellschaftliche Lage: In krisenhaften Zeiten gilt es, nicht der Angst und Wut die Macht zu überlassen, sondern mit Offenheit und christlicher Freiheit die Fülle menschlicher Möglichkeiten zu prüfen.

Výzva ke zkoumání se týká i současné politické a společenské situace: v krizových dobách nemáme přenechávat moc strachu a hněvu, ale zkoumat s otevřeností a křesťanskou svobodou celé spektrum lidských možností.

Auch ich sehe – wie die Bischöfin – hierin eine Chance für Ermutigung: „Das Zutrauen in die Entscheidung für das Gute und die klare innere Orientierung an Jesus Christus scheinen mir hilfreich und tröstlich zu sein.“

I já, stejně jako biskupka, v tom vidím příležitost k povzbuzení: „Důvěra v rozhodnutí pro dobro a jasné vnitřní zaměření na Ježíše Krista pokládám za užitečné a útěšné.“

Die Jahreslosung erinnert uns daran, dass der gemeinsame Wille, das Leben zu schützen, uns über kulturelle und religiöse Unterschiede hinweg verbinden kann – sei es in der Hilfe für die Bedürftigen oder im gemeinsamen Streben nach einem besseren, gerechteren Miteinander.

Verš roku nám připomíná, že společná vůle chránit život nás může spojovat napříč kulturními a náboženskými rozdíly – ať už v pomoci potřebným nebo ve společném úsilí o lepší a spravedlivější soužití.

Nur so können wir persönlich, in unseren Familien, in unseren Gesellschaften und unseren Heimatländern weiter oder ganz neu gut leben und sogar andere Länder und Lieblingsorte besuchen.

Jen tak můžeme každý ve své rodině, ve své společnosti a ve své zemi žít dál nebo úplně nově – a dokonce navštěvovat i jiné země a oblíbená místa.

„Prüft alles und behaltet das Gute!“ – Amen.

„Všechno zkoumejte, dobrého se držte!“ – Amen.

Dr. Michael Führer, Pfarrer in Dresden

Dr. Michael Führer, farář v Drážďanech

Pozdrav při bohoslužbách ve skalách

„Všecko zkoumejte, dobrého se držte.“ epištola Tesalonickým 5,21).

Milí přátelé,

tento biblický verš z listu apoštola Pavla k Tesalonickým vybralo Ekumenické společenství pro četbu bible jako heslo roku. Něco, co by pro každého z nás mohlo být směrovkou našeho každodenního jednání po celý rok.

Zcela určitě každý z nás touží po dobrém, po tom, co by mu přinášelo do jeho života pozitivní vztahy a pocity. Dobrou náladu. Na druhé straně se chceme vyvarovat zlého. Nechceme učinit nic zlého. Nechceme nikomu ublížit. Předpokládám, že nechceme kolem sebe šířit atmosféru zla, nenávisť, opovržení a pohrdání.

Rozlišit dobré a zlé nemusí být vůbec jednoduché. Také záleží na tom, z jakého úhlu pohledu či perspektivy se na věci kolem sebe díváme. V každém případě nás apoštol nabádá, aby každý z nás zkoumal a přijímal vše kolem s osobní zodpovědností. To znamená hledět na to, jaký bude mít moje rozhodnutí dopad na mé okolí. Nestačí vnímat vše, co se děje kolem nás, ale důležité je zkoumat sami sebe, náš život a naše rozhodování.

Zkoumání nám také připomíná vědu, která se věnuje objevování nových věcí. Ty přinesly pro nás i pro celý svět mnoho dobrého. Ale také mnoho zlého. Táž síla může dobře sloužit, ale také ničit a zabíjet.

A my se můžeme ptát, co je kritériem dobrého a zlého. Jsem to já, moje okolí, názory lidí, které mám rád? Kde najdeme srovnání? Apoštol Pavel se opíral o poznání Ježíše, který ho nasměroval od pronásledování lidí, se kterými nesouhlasil k tomu, že se s nimi scházel, modlil a snažil se šířit pravdu a naději.

Tím kritériem pro nás může být láska k Bohu i člověku: „Miluj Pána Boha

z celého srdce svého a bližního svého jako sebe samého. Ne se vůči druhým vydělovat, ale podělit se s nimi o to dobré, které jsem poznal. Milovat dobro a ne zlo.

V orientaci nám může pomoci i moudrost biblické knihy Přísloví, kde v 11. kapitole čteme: „Kdo usilovně hledá dobro, nalézá přízeň, kdežto kdo se pídí po zlu, toho zlo postihne.“

Michal Šimek (předneseno v sobotu 7. června na Vyhlídkách u Romanova)

Petr Macek o pacifismu

Na podzim 2024 vydalo nakladatelství EMAN knížku s názvem „Obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice“, jejímž autorem je Petr Macek (*44) prof. systematické teologie na ETF. Poněkud neurčitě znějící název je druhou polovinou verše „Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky; buďte tedy obezřetní... (Mat 10,16). Ano. Je to Ježíšovo varování učedníkům, jež vysílá zvěstovat, že se přiblížilo království nebeské. Ale opravdové téma knihy naznačuje až podtitul knihy - Křesťanská odezva na násilí a válku z perspektivy „tvůrců pokoje“. Termín *tvůrci pokoje* je užít v jednom z Ježíšových blahoslavenství: „Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími“ (Mat 5,9). Latinsky *Beatipacifici*. Pacifisté resp. pacifismus je tedy tématem této studie. Tím, že se autor vrací až k biblickému původu pacifismu jej zároveň odlišuje od jeho užití v moderní době jako filosoficko-politickému pojmu.

První křesťané vycházeli z víry, že charakter Boží vlády nad světem nám vyjevil Ježíš Kristus a tedy, jestliže se sám Bůh zřekl násilí, pak jsou Ježíšovy výroky o milování i nepřátel (Mt 5,38-42) projevem vůle Boží. Původní křesťané byli židovskou mesiánskou komunitou, která zamítala všechny formy násilí. V prvotní církvi bylo, dle dochovaných zpráv, odmítnutí násilí pokládáno za samozřejmost, zabití člověka, ať už byl jakýkoli, za vrchol bezbožnosti. Církev se pokládala za modelový příklad pospolitosti „budoucího věku“ a odpor vůči násilí směl být jediné nenásilný. To bylo přinejmenším chápáno jako odmítnutí staré „zásady odplaty“ (oko za oko...). Církev byla také zásadně i proti zabíjení lidí ve válce. Když se však ukázalo, že se k církvi hlásí i mnozí vojáci, docházelo postupně k odpouštění křesťanům-vojákům, kteří se násilí nedopouštěli a

nakonec i těm, kteří zabíjeli. S tím souvisí i vstřícnější pohled na stát, jako na nástroj k udržení pořádku a ochrany jeho občanů. A tak, přes všechno pronásledování ze strany římského státu, v církvi samotné postupně došlo k uznání násilí v jeho, „policejní“ roli, zprvu ovšem tak, že na zabíjení lidí jsou tu pohané. To se však prudce změnilo příklonem císaře Konstantina ke křesťanství - už Ediktem milánským v r.313 je křesťanství zrovnoprávněno s jinými kulty a pak během jedné dekády se stává kultem státem jednoznačně podporovaným. Stát tím byl i se všemi svými strukturami posvěcen a křesťané bojující ve vojsku jsou nyní církví velebeni. Jen mnichům a kněžím je umožněno, aby mohli na plný úvazek hlásat zásady evangelia. Tento úsek dějin církve je i průměrnému evangelíkovi poměrně dobře znám, jen je zde vše nahlíženo z pohledu původního antimilitarismu církve. A je to smutný a velmi poučný příběh.

Petr Macek se jím příliš nezdržuje, neboť chce ukázat, že ani v temných stoletích kruciat a pobíjení pohanů, pramínek nenásilného křesťanství zcela nevysychá. Byla to koncem 12.století komunita nazvaná po svém zakladateli, jímž byl lyonský kupec Petr Valdes. Valdenští, jinak také „Lyonští chudí“, vedli prostý život, bez společenských opor a v důsledku toho i k rozchodu se všemi formami organizovaného násilí. Svými buňkami a emisary se dostali i do českého království, a na počátku české reformace stáli přímo v čele táborského radikalismu. Nejbližší jim byl táborský kněz Mikuláš zv. „Biskupec“ Pelhřimova. Pod hrozbou vojenského napadení však většinou od myšlenky nenásilného odporu odstoupili. Jediným důsledným zastáncem valdenských idejí a tedy původního křesťanství zůstal vzdělanec samouk Petr Chelčický. Svými traktáty *O boji duchovním*, *O církvi*, *O trojím lidu* a *Sít' víry* odmítá nejen násilí v boji, ale i všechny na násilí zbudované společenské struktury, církev především. Na Chelčického zásadách se ustavila Jednota bratrská (1467) a to až do svého rozštěpení (1520), kdy nejdůslednější stoupenci Chelčického utvořili tzv. Malou stránku (se zásadou neúčasti na čemkoli, co je v rozporu s Kristovým učením), zatímco většina členů Jednoty začala přijímat za členy příslušníky šlechty a tak postupně připouštěli k obraně sebe a svých bližních i násilí. S varováním před účastí ve válce však Jednota skončila po invazi Turků (1529). Pak naopak, začala své šlechtické příznivce vybízet k přípravě na boj. Pacifismus Jednoty měl zde své hranice!

I tento úsek církevních dějin by nám neměl být zcela neznámý. Ze

školních znalostí nám však utkvívá v paměti jen obraz neohrožených Božích bojovníků. Jakoby na úvahy o nenásilí nebyl tenkrát čas! Ostatně: společný husitský program (4 pražské artikule) byl výzvou k reformě společnosti (i církve) a při jeho prosazení se jistě násilí předpokládá. To pak – o sto let později -bude platit i o reformaci světové, pojmenované po jejich představitelích (Luther, Kalvín, Zwingli). Všude, kde reformace zvítězila, musela pak nově ustavit poměr mezi vládou a církví; luteráni v zemích, kde k reformaci přistoupila vrchnost (Německo), v městských republikách konšelé - kalvíni (kanton Ženeva), zwingliáni (kanton Curych). Zdá se, že na nějaký pacifismus tu nebylo místa. Ne však zcela! Současně s nástupem světové reformace v první polovině šestnáctého století vzniká na půdě zwingliánské reformace hnutí historiky někdy nazývané „radikální“ reformace či spíše vžitým názvem bylo „křtenci“ přesněji „novokřtenci“ z německého Wiedertäufer neboli baptisté resp. anabaptisté (baptisma = křest) a to podle jejich zásady křtít již věřícího teprve tehdy, kdy už ví, co znamená přihlásit se ke Kristu a rozhodne se jej následovat. Termín „následování“ je původně křtěnecký a týká se církevní praxe, podle níž je nenásilí pro všechny následovníky Krista závazné. Ježíš Kristus sám zakazuje užívat násilí, takže křesťan nemůže žádný úřad spojený s výkonem moci přijmout. Sice je meč jako symbol struktury moci ustanoven Bohem, aby trestal ty, kdo páchají zlo a chránil ty, kdo konají dobro, ale stojí „vně Kristovy dokonalosti“ a tedy mimo společenství těch, pro něž platí Ježíšovo: „bud'te dokonalí jako Otec váš nebeský...“ (Mat 5,48). Jak vidno, „křtenci“ se sami vyloučili z účasti na diskusi o (mocenském) uspořádání mezi křesťanskou vládou a křesťanskou církví. Zato všechny reformační církve odsoudily křtěnce jako extrémní úchylku a snažily je vytěsnit z okruhu své dominance. Přitom křtenci také přijali reformační zásadu „ospravedlnění pouhou vírou“ jen trvali na tom, že je třeba přizpůsobit svůj život příkazům Krista. Nevytvořili žádnou ideovou jednotu, ale životní styl, který jejich komunity praktikovali, byl velmi podobný (prostá bohoslužba a pospolitý život).

Na rozdíl od předchozích kapitol je křtěnecké hnutí nám evangelíkům téměř neznámé. Nic nevíme ani o jeho vzniku - jména jeho vůdčích postav nám nic neříkají - a osudy jednotlivých komunit jakbysmet. Zejména si naše evangelická historiografie nevzpomíná, že přímo podstatným rysem křtenců bylo, že odmítali použití násilí ke své vlastní obraně! Avšak Petr

Macek, sám původem z baptistického sboru, věnuje křtencům ještě kapitolu o jejich působení na Moravě, kam se stahovali pronásledované komunity ze Švýcar a z držav rakouského arcivévodství Ferdinanda a kde našli útočiště pod pány z Lichtenštejna. Nejvýznamnějším střediskem byl jihomoravský Mikulov (Nikolsburg). Ve vedení sboru se střídali Balthasar Hubmaier, Hans Hut, Jakob Hutter a přeli se jakou ochranu - jestli vůbec – mohou svým ochráncům dovolit aby je chránili, vždyť společně jim bylo přesvědčení, že utrpení je pro křesťany nevyhnutelné a má pro ně vlastně spásnou hodnotu. Proto se za ně nemstí. Přesto křtenci na Moravě prožívají v letech 1555-1595 období největšího rozkvětu. Válečná daň na obranu proti nájezdům Turků (kterou odmítali) a turecké nájezdy komunitu postupně zdecimovaly a třicetiletá válka nakonec způsobila odchod komunity na Slovensko a odtud stále dál na východ. Zbývá jen dodat, že pod protestantským důrazem na spásnou „zkušenost svobody od odsuzujícího zákona“, křtěnecký důraz na následování (a tím pádem spásnou hodnotu utrpení), ustupuje do pozadí. Nicméně, právě v době turecké války skupina křtenců z Moravy odvezená na galeje odmítla veslovat či pracovat v dílnách na výrobu zbraní.

Novodobý pacifismus se opět vynořuje koncem devatenáctého století a byl to filosof a náboženský myslitel Lev Nikolajevič Tolstoj (1828-1910) a politický a duchovní vůdce indického hnutí za nezávislost Mahátma Gándhí (1869-1910). Tolstoj dospěl, po zkušenostech z válečných tažení, jichž se sám účastnil, k filosofickému pacifismu a ke křesťanský motivované „filosofii života“ – viz „Vyznání“(1879). Klíčem k proměně z filosofa v náboženského myslitele bylo ale až nové porozumění poselství Nového zákona zejména Ježíšovo Kázání na hoře - viz komentář k evangeliím ve spisku „Co věřím“ (1881). Prostřednictvím T.G.Masaryka se seznámil s učením Petra Chelčického, a podobně i u něho pacifismus dospěl od odpírání vojenské služby až k popírání legitimacy státu vůbec. Řešení problému války a míru, viděl v nábožensko-etické rovině, jakoukoli agresi měl za zděděnou z živočišné říše.

Gándhí se teprve v Londýně při studiu práv blíže seznámil s buddhistickou tradicí a také si poprvé přečetl Nový zákon (zvláště evangelia ho přímo nadchla). Poté si uvědomil, že i jeho vlastní hinduistická tradice, obsahuje zásadu nezabíjet živé bytosti (ahimsá). V roce 1894 se mu do rukou dostal Tolstého traktát proti militarismu a

represivnímu státu a pod jeho vlivem prodělal zásadní vnitřní obrat - konverzi k myšlence „neodporování“ a zahrnul ji do svého pojetí ahimsy. Svě pojetí kultivoval a se svými přáteli ověřoval praxi v letech 1893-1914, kdy působil jako právník indické komunity v Jižní Africe. V tom období začal používat metodu „občanské neposlušnosti“, jako příkladu aplikace Ježíšovy zásady neodporování, kterou Gandhí původně nazýval „pasivní resistenci“ (jako odmítnutí poslechnout nespravedlivé zákony i ochoty přijmout za to trest), později sformuloval jako Satjágراها od satja (láska) a graha (pevnost). Na svých cestách propagoval nenásilí jako účinnou techniku k dosažení politické samostatnosti Indie. Od účastníků svých akcí nepožadoval, aby byli oddáni principu ahimsá vždy, ale alespoň v době, kdy konkrétní kampaň za určitou věc probíhá. Pacifismus dvacátého století je nerozlučně spojován s jeho jménem.

Třetí významnou postavou je americký baptistický kazatel Martin Luther King (1929-1968), známý odpůrce všech forem násilí a útlatu ve vlastní zemi. Jako bojovník proti rasové segregaci a za integraci barevných do americké společnosti nebyl od počátku příznivcem nenásilí, dokonce byl přesvědčen, že k vítězství spravedlnosti v nespravedlivém světě je násilí v nějaké formě nutné. Je známo, že v době, kdy vedl bojkot segregovaných autobusů v Montgomery si zažádal o licenci na pušku pro svou obranu (kterou mu ovšem nevydali). Pro gándhiovský pacifismus získali Kinga až afroameričtí hlasatelé nenásilí a ti jej také zasvětili do Gándhího taktiky odmítnutí „odvetného úderu“ jako „navyšování zla“. King se pak stal natrvalo stoupencem Gándhího filosofie a uvěřil, že nezasloužené utrpení má „vykupitelskou hodnotu“. To je ta Ježíšova „cesta kříže“. Podobně i Gándhí řekl: „než dosáhneme svobody, mohou téci i potoky krve...ale musí to být naše krev!“. Martinu Kingovi se tak stalo dne 4.dubna 1968.

Neméně tragickou postavou pacifismu byl luterský teolog Dietrich Bonhoeffer (1906-1945), který se - dle vlastních slov - stal v roce 1931 křesťanem a zároveň pacifistou. Zatímco většina luterských teologů nástup „třetí říše“ uvítala, Bonhoeffer se zapojil do aktivit nenásilného odporu tomuto kolektivního šílenství. S tím koreluje i jeho teologický růst. Pro svůj výklad Ježíšova Kázání na hoře zvolil křtěnecký termín Nachfolge - Následování. Následování znamená bezpodmínečnou poslušnost Ježíše jako Pána. Luterský koncept milosti, která je „gratis“ doplňuje Lutherovým důrazem na „nákladnou poslušnost“ neboli,

že „právo na ospravedlnění pouhou milostí“, má jen ten, kdo všechno pro Krista opustil. V pasáži o „odplatě“ říká, že pro křesťany není jiné cesty, jak překonat zlo, než nechat je zemdlít tím, že se nesetká s žádným odporem. Čili, všechny křtěnecké důrazy a výhrady k oficiální reformační thesi jsou tu opět! Ale jak nacistický režim přitvrzoval a paralyzoval všechny akce nenásilného odporu, začal Bonhoeffer uvažovat o nejzazší možnosti jak zastavit zřůdný režim – o přímé politické akci, které říkal „zablokování kola“ (nedokončený spisek Etika). Nemusíme se ani ptát o čem je řečí. O teroristické akci! Těžko si lze představit větší protiklad k „Následování“. Oč konkrétně šlo, vyšlo najevo až na samém konci války a zejména hned po válce. Na radu příbuzných a přátel přijal Bonhoeffer místo v centrále vojenské špiónážní služby Wehrmachtu, kde skupina vysokých důstojníků připravovala atentát na Hitlera. Jak to dopadlo je známo. Pokus o atentát proběhl, Hitler jako zázrakem vyvázl bez zranění a pak nastalo vyšetřování. Skupinu čekal soud a poprava doslova pár týdnů před německou kapitulací a Hitlerovou sebevraždou. Bonhoeffera za spoluúčast na tomto spiknutí (dne 4.dubna 1945). Debata o tom, zda je či není možno chápat Bonhoefferův čin jako „akt víry“ patří k nejrozpornějším pasážím Mackovy knihy.

Poslední díl knihy popisuje a rozvádí pokračující rozhovor o nenásilí v současnosti. Znovu zaznívá důraz na Boží trpělivost vůči člověku, tedy i vůči nám, na níž se máme účastnit svou trpělivostí vůči lidskému tíhnutí k odplatě a násilí. Tím ponechává násilníkům čas a prostor na pokání, šíření a změnu vztahu. Bůh má na rozdíl od nás v jednom nespornou převahu. Má totiž čas - budoucnost je v jeho rukou. Může tedy znovu a znovu a pokaždé v jiné situaci nabízet cestu k odpuštění, smíření a změně smýšlení. Z Ježíšových podobností se ale také dá vyčíst, že oběť násilí nezůstává nečinně trpět, nýbrž se chápe iniciativy a učiní něco překvapivého mimo předpokládaného (kontra)násilí. Mocnosti zla totiž nerady tolerují přerušení cyklu násilí a kontra-násilí. Z rozhovoru pacifistů „mírových církví“ zaznívají dnes i názory o spojení míru a spravedlnosti, zejména když se jedná o zlo systémové.

Radikální pacifisté byli a jsou v rámci mírových hnutí menšinou. Většina je ochotna připustit omezené užití síly k sebeobraně či k ochraně nevinných. Hlásí se tak k doktríně „spravedlivé války“, která za splnění určitých nezbytných kritérií učiní války něco nepravděpodobného. Kritéria spravedlivé války mají počátek v římském právu a navazoval na

ně celý středověk (včetně reformace): 1.válku smí vyhlásit legitimní autorita a jasně oznámit s jakým cílem; 2.musí jít o poslední možnost a vina musí být jen na jedné straně, nesmí jít o pomstu;3. výlohy války musí být úměrné zisku, je-li úspěch pravděpodobný; 4.prostředky vedení války musí být nezbytné, musí zůstat pod kontrolou a nesmí je zakazovat nějaká smlouva ;5. musí umět rozlišovat mezi vojáky a civilisty. Tuto doktrínu přijímají pacifisté křtěneckého typu jako sice dobrou věc, ale „mimo dokonalost Kristovu“, tudíž nevhodnou pro křesťany, kteří následují Pána, zatímco její zastánci se nechtějí chápat jako „horší“ křesťané či jako nějakí nedospělci ve víře v Pána. V diskusi mezi nimi se objevují zvlášť dvě otázky: 1) Byla vůbec někdy vedena spravedlivá válka, která oněm kritériím vyhověla? 2) Byla někdy v nějakém konfliktu zaznamenána situace, kdy někdo nevyužil nějakou výhodu jen proto, aby neporušil některou z podmínek spravedlivé války? Jakkoli jsme takové případy nikdy nezaznamenali, neznamená to, že nastat nemohou a že doktrína, jakožto čirá nemožnost, nemá tudíž žádnou morální hodnotu. (vždyť ve sportu se boj podle pravidel bez použití zakázaných prostředků stále považuje standard). V případě „spravedlivé války“ však naopak hrozí, následkem utrpených ztrát, ztráta jakýchkoli zábran vedoucí někdy až k bestialitě, kterou by si její pachatelé za normálních okolností vůbec nepřipouštěli. Jistým testem pro stoupence „spravedlivé války“ je, zda jsou ochotni přijmout břímě porážky, nelze-li dosáhnout vítězství bez použití nedovolených prostředků. Jde o to, zda „vzdát se“ je mravně odpovědný čin, který nemá mít stigma potupy, na rozdíl od totálního zničení nepřítele, které je morálně nepřípustné vždy. Tak se u některých stoupenců „spravedlivé války“ objevuje mj. i požadavek kooperativního řešení konfliktů: zohlednění zájmů protivníka, obě strany mají „zvítězit“ (strategie win-win). A u „mírových církví“ ovšem také uznání vlastní odpovědnosti za konflikty a bezpráví, pokání a úsilí o odpuštění. V závěru autor knihy resumuje, že pacifismus církví je v zásadě dvojí podle toho, co církev má požadovat od civilizovaného státu a jaký pacifismus co do etických požadavků má klást církev sama na sebe. V prvním případě za tím stojí církve, které berou vážně podstatu lidské hříšnosti projevující se egoistickými a kořistnickými systémy a hledají jak a kde uplatnit svou etiku při řešení praktických, ekonomických a politických problémů. Ustáleným termínem se to zve „realistický pacifismus“. To jsou církve usilující o přeměnu světa. Takových je

většina. Jejich činnost je politická. Vedle nich však existují komunity, pro něž hlavním úkolem je být církví, nikoli usilovat o přeměnu světa, nýbrž formovat lid víry, který jasně vidí nároky následování a je ochoten je podstoupit. Komunita, která za všechno, co dělá, je na prvním místě odpovědná svému Pánu. Podle některých pacifistů je politický potenciál křesťanů, kterým jde jen o to, být Kristovou církví větší, než křesťanů, jejichž primárním cílem je změnit náš svět - a to právě proto, že taková komunita svědčí o alternativě, jako o tom, co je možné. Ale ani této alternativní komunitě nic nebrání, vyjadřovat se k činnosti státu kriticky, zejména k takovým jeho rozhodnutím, které téměř jistě k válce povedou. A naopak má zájem o politické dění, v němž je dosahováno souhlasu bez donucení. Takovým děním je právě politika chápána jako diskuse. Jako Appendix přiložil Petr Macek ještě výňatek z článku uveřejněného v Anabaptism Today z ledna 2024 jehož autorem je profesor mezinárodních vztahů John Heathershaw. Zabývá se teologickými ohlasy na válku v Ukrajině.

Jan Kozlík

Za Noemi Rejchrtovou

Prof. PhDr. Noemi Rejchrtová

*1. 11. 1940 – † 2. 1. 2025

Narodila se v pražském Žižkově v rodině kazatele zdejšího sboru Jednoty česko-bratrské (později Církve bratrské) Bohuslava Beneše (1908–1989). Po jeho odchodu do církevní Rady se novým žižkovským kazatelem stal roku 1951 Ludvík Rejchrt (1910–1970), s jehož nejstarším synem Ludvíkem - Luděkem (1939–2019) tvořila Noemi už v dobách svých gymnasiálních

studií a ovšem i v dalších dekádách nerozlučný pár, který si sám den svého sňatku připomínal hlavně osvobodivými verši apoštola Pavla z listu Římanům (8,38-39).

Tatáž důvěra v Boží milost dovolila Noemi překonat již po boku svého životního partnera bezmoc, která by jiného jímala, když by byl komunistickým režimem označen za třídního nepřítele a přes výtečný prospěch u maturity na žižkovské jedenáctiletce by mu bylo znemožněno další vysokoškolské vzdělání. Noemi naopak v této době, na prahu dospělosti teprve žádá o křest a při křestním obřadu na konci padesátých let přísahá „na prapor Kristův“.

Studium na střední zdravotní škole, složení další maturity a následné uplatnění na oddělení hematologie pražské Thomayerovy nemocnice zbavilo Noemi dle jejích slov „křesťanského romantismu“, takže z něj zůstala jen „pokora nehodné, nestatečné a dost bezmocné služky – kéž by Páně.“ Přestup na pozici radiochemické laborantky v Ústavu hygieny práce a chorob z povolání ČSAV by jistě mohl být po právě řečeném chápán jako jistý druh ulehčení, způsobil však jen nedůvěru užaslé

poutnice k vědeckému pokroku, vždy úzce propojenému s lidským, často chybným faktorem.

Řečená nedůvěra v lidmi ovládané instituce se ovšem v případě Noemi nerovnála nedůvěře v člověka. Vychována byla v křesťanském prostředí, které se významně angažovalo v sociální oblasti. Sama si od dětství také všímala rázovitých postaviček pavlačových žižkovských domů, sprostých domovnic a vysloužilých héter, které si před očima užaslé dívky během chvilky elegantně ubalily na koleně cigaretu. Snad již zde a možná ještě více později v nemocnici, laboratořích a fabrice rostla její touha při vědomí vlastní křehkosti poznat a částečně nést starosti těch druhých, poslouchat jejich příběhy a tím jim ulevovat.

Počátkem šedesátých let Noemi spolu s manželem a jeho bratry opustila rodnou církev a vstoupila pod salvátorskou kazatelnu Josefa Smolíka (1922–2009). V letech 1964–1973 již jako paní farářová pracovala v jilemnickém podniku na výrobu umělých střev pro masný průmysl. Po neschválení invaze vojsk Varšavské smlouvy byla přesunuta ze zdejšího výzkumu ke strojům jako dělnice.

Během pobytu v horských Křižlicích začala Noemi roku 1966 spolu s manželem s dálkovým studiem oboru historie – filosofie na FF UK, zakončené roku 1973 doktorátem na základě dizertační práce na téma politických názorů Václava Budovce z Budova. Vděčně vzpomínala na své tehdejší učitele Františka Kavku (1920–2005), Josefa Petráně (1930–2017) a Milana Sobotku (1927–2024), kteří vlastně nevěřili, že se studium manželů Rejchrtových někdy podaří dokončit a kteří jejich doktorát považovali za svého druhu zázrak.

Roku 1973 nastoupil Luděk do pražského evangelického sboru v Braníku jako vikář, Noemi jako odborná asistentka na tehdejší Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu. Na zdejší katedře církevních dějin se jí ujal Amedeo Molnár (1923–1990), někdejší oponent její dizertace, který se z ní snažil udělat prvotřídní badatelku a prostředkoval jí rovněž možnost navštěvovat bytové semináře tehdy persekovaných historiků a podílet se i na setkáních tzv. pátečníků, k nimž patřil mj. Pavel Spunar (*1928) či Jiří Kejř (1921–2015). Její výtečná habilitační práce z roku 1983 "Studie k českému utrakvismu zejména doby jagellonské" však nebyla nikdy v celosti publikována. Naopak vyšla řada jejích edic, spojených se jmény Václava Budovce z Budova, Karla Staršího ze Žerotína a Jana Amose Komenského.

Po náhlém Molnárově úmrtí v lednu 1990 působila Noemi dva roky v Historickém ústavu AV ČR pod vedením Františka Šmahela (1934–2025), ale na svou fakultu nezapomněla a roku 1992 se k práci na ní vrátila. O rok později převzala vedení katedry. Roku 1994 byla jmenována profesorkou a o dvacet let později se stala profesorkou emeritní.

Noemčino odcházení bylo nenápadné, její skon vlastně po letech tichého utrpení nepřekvapil. Dnes tak zbývá jen vyjádřit vděčnost Pánu Bohu za ženu, která generace studentů a kolegů vždy znovu a znovu překvapovala brilantními analýzami historických faktů, ale především dojímalá svou laskavostí, dobrotivostí a vzácným zájmem o druhého člověka.

Ota Halama (docent na katedře církevních dějin a systematické teologie Evangelické teologické fakulty UK Praha)

Za Františkem Šmahelem

Odchod renomovaného historika jistě připomene celá řada institucí, kolegů a přátel, s nimiž byl František Šmahel neodmyslitelně spojen. Svou vzpomínku si však zaslouží také na naší Evangelické teologické fakultě UK, s níž ho sice nepojil žádný profesní vztah, ale „jen“ silná kolegiální a přátelská pouta.

Nejbližším Šmahelovým přítelem a kolegou z řady fakultních církevních historiků byl Amedeo Molnár, k jehož matce Anitě Selli docházel v mládí na hodiny francouzského jazyka a s nímž později vybudoval respektovaný vztah dvou odborníků, hledajících odpovědi na podobné otázky. V sedmdesátých letech Šmahel přispěl k tomu, že katedra církevních dějin získala do své správy knihovnu tehdy zesnulého Františka M. Bartoše. Molnárově nástupkyni Noemi Rejchrtové pak v letech 1990–1992 dokonce přímo „šéfoval“ během jejího krátkého angažmá v Historickém ústavu AV ČR.

Dlouholetá náklonnost Františka Šmahela k naší fakultě se v posledních letech nenápadně projevovala formou knižních darů její knihovně, někdy ale jen tím, že fakultním studentům doširoka otevíral dveře „svého“ Centra mediévistických studií AV ČR a tím přispíval k dialogu církevních a sekulárních historiků. Naši práci vždy pečlivě sledoval a vyšel-li titul z oblasti, která ho odborně zajímala, neváhal alespoň

 prof. PhDr. František Šmahel, DrSc., dr. h. c. mult.
*17. 8. 1934 – † 5. 1. 2025

několika laskavými slovy publikovanou práci okamžitě komentovat. Za fakultu si osobně pokládám za čest, že se František Šmahel předloni chopil uvedení do četby vzájemné korespondence fakultních historiků F. M. Bartoše a Amedea Molnára. A že svými vzpomínkami vyprovodil jejich dopisy později také osobně do světa. Bylo to sice jen drobné gesto, ovšem výrazné gesto Šmahelova kolegiálního přátelství k instituci, s níž ho pojily vztahy lidské i odborné.

Ota Halama (docent na katedře církevních dějin a systematické teologie Evangelické teologické fakulty UK Praha)

Úhrada saláru, dary

Příspěvek na salár za rok 2025 či dary sboru můžete uhradit osobně v kostele, převodem nebo přiloženou složenkou na sborový účet č. 230 163 7493 / 2010 . Děkujeme !

Své hospodaření Českobratrská církev evangelická zakládá na dobrovolné obětavosti, ať se to týká **sbírek**, nebo **darů**, mezi něž zahrnujeme i příspěvky zvané **salár**, které by jako hlavní zdroj příjmů měly zabezpečit vlastní církevní činnost.

Obrácíme se na všechny členy i příznivce sboru s prosbou o podporu. V posledních letech výrazně rostou náklady na provoz sboru i personální náklady na faráře. Jedině s vaší pomocí se podaří provoz sboru, který pořádá akce i pro veřejnost, udržet!

Webové stránky sboru - Sborové listy na internetu

Sborové listy si můžete přečíst také v elektronické verzi na stránkách **www.msenocce.wbs.cz** . Oproti tištěné verzi tam najdete tam navíc články:

- výroční zpráva o hospodaření za rok 2024
- ekumenické bohoslužby – kázání J.R. Tretery
- bohoslužby ve skalách – kázání M. Führera a pozdrav M. Šimka (česky i německy)
- recenze knihy Petra Macka - J. Kozlík
- vzpomínky na Noemi Rejchrtovou a Františka Šmahela – O. Halama

Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Mšeně u Mělníka
Farář Mgr. Michal Šimek, bytem v Kosmonosích,
tel.: 608 718 898, e-mail: majkl.simek@seznam.cz.
Webové stránky sboru: www.msenocce.wbs.cz
Bohoslužby se konají každou neděli v 10 hodin.